

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 3.4.2020 r.
COM(2020) 135 final

2020/0051 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1215/2009 wprowadzające nadzwyczajne
środki handlowe dla krajów i terytoriów uczestniczących lub powiązanych z procesem
stabilizacji i stowarzyszenia Unii Europejskiej**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Proponowane autonomiczne środki handlowe to jeden z instrumentów wdrażania polityki UE wobec Bałkanów Zachodnich, jak określono w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia zapoczątkowanego przez Komisję Europejską w maju 1999 r. Na posiedzeniu w Lizbonie w dniach 23 i 24 marca 2000 r. Rada Europejska postanowiła, że układy o stabilizacji i stowarzyszeniu ze stronami z Bałkanów Zachodnich powinny być poprzedzone asymetryczną liberalizacją handlu. Asymetryczna liberalizacja handlu została przewidziana rozporządzeniem Rady (WE) nr 1215/2009 wprowadzającym nadzwyczajne środki handlowe dla krajów i terytoriów uczestniczących w procesie stabilizacji i stowarzyszenia lub powiązanych z nim, a jej obowiązywanie kończy się w dniu 31 grudnia 2020 r.

Obecnie Unia i wszystkie zainteresowane strony z Bałkanów Zachodnich zawarły układy o stabilizacji i stowarzyszeniu. Ostatni z tych układów, podpisany z Kosowem*, wszedł w życie w dniu 1 kwietnia 2016 r.

W związku z różnicami w zakresie liberalizacji taryf w ramach systemów umownych, które są stosowane między Unią i wszystkimi uczestnikami procesu stabilizacji i stowarzyszenia, oraz w zakresie preferencji przyznanych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1215/2009, sugeruje się przedłużenie okresu obowiązywania rozporządzenia (WE) nr 1215/2009 do dnia 31 grudnia 2025 r.

• Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

Wniosek jest spójny ze stałym wsparciem UE na rzecz stopniowej integracji gospodarczej regionu z UE oraz na rzecz poszczególnych procesów akcesyjnych.

Chociaż większość preferencji handlowych przyznanych pierwotnie Bałkanom Zachodnim poprzez system autonomicznego handlu została już włączona do ich odpowiednich układów o stabilizacji i stowarzyszeniu z Unią, ograniczone preferencje przyznane w ramach tego rozporządzenia nadal stanowią cenne wsparcie dla gospodarki regionu. Preferencje te pozwalają na zawieszenie ceł specyficznych zwykle stosowanych do owoców i warzyw oraz na uruchomieniu globalnego kontyngentu na wino po wyczerpaniu odpowiednich krajowych kontyngentów na wino.

System autonomicznych środków handlowych przyczynił się do zwiększenia całkowitej wymiany handlowej między UE a Bałkanami Zachodnimi, która to wymiana w 2018 r. przekroczyła 54 mld EUR. UE jest wiodącym partnerem handlowym, który odpowiada za ponad 72 % całkowitej wymiany handlowej tego regionu.

• Spójność z innymi politykami Unii

Niniejszy wniosek jest w pełni zgodny z deklaracją z Sofii z dnia 17 maja 2018 r., w której UE zobowiązała się do wzmocnienia i zintensyfikowania swojego zaangażowania na wszystkich szczeblach w celu wspierania przemian politycznych, gospodarczych i społecznych w regionie. Wniosek jest również zgodny z wytycznymi politycznymi nowej Komisji, która potwierdziła europejską perspektywę Bałkanów Zachodnich i jej ważną rolę

* Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

w dalszym procesie reform w całym regionie. Unia Europejska dąży do wspierania pokoju, stabilności i rozwoju gospodarczego w regionie i otwiera perspektywę integracji z UE.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawę prawną wniosku stanowi art. 207 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Nie dotyczy.

- **Proporcjonalność**

Proponowane środki wywarły pozytywny wpływ na kraje beneficjentów, przyczyniając się do ich rozwoju gospodarczego, w szczególności poprzez ustanowienie silnych partnerstw między przedsiębiorstwami z UE a lokalnymi producentami w regionie Bałkanów Zachodnich. W związku z tym za najbardziej odpowiedni środek w celu zapewnienia trwałego rozwoju gospodarczego partnerów z Bałkanów Zachodnich uznaje się wniosek o przedłużenie obowiązywania środków o kolejne pięć lat, pozwoli to uniknąć bardzo długiego i skomplikowanego procesu zmiany każdej indywidualnej dwustronnej umowy handlowej w ramach układów o stabilizacji i stowarzyszeniu.

- **Wybór instrumentu**

Autonomiczne środki handlowe umożliwiają Unii Europejskiej – w wyjątkowych okolicznościach – przyznanie bardzo konkretnych i ukierunkowanych preferencji, które w przeciwnym razie nie zostałyby przyznane w kontekście umowy o wolnym handlu, ponieważ stworzyłyby precedensy niebędące w interesie Unii.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Nie przeprowadzono formalnej oceny *ex post*, biorąc pod uwagę bardzo ograniczony zakres środków.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Nie przeprowadzono formalnych konsultacji z zainteresowanymi stronami, lecz istnieje jednogłośnie i wielokrotnie wyrażane zainteresowanie dalszym stosowaniem środków między stronami będącymi beneficjentami. Europejskie podmioty gospodarcze nie zgłosiły również żadnych zastrzeżeń za pośrednictwem różnych platform komunikacyjnych utworzonych przez służby Komisji dla przemysłu UE.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Nie dotyczy.

- **Ocena skutków**

Zestaw narzędzi lepszego stanowienia prawa wyraźnie zwalnia z przeprowadzania oceny skutków przedłużenia istniejących protokołów z państwami trzecimi.

Proponowane środki obowiązują od prawie dwudziestu lat, ale obecnie są znacznie ograniczone, ponieważ większość preferencji została stopniowo włączona do poszczególnych układów o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a beneficjentami. Szacowany wpływ jest uważany za minimalny pod względem utraconych przez UE ceł – około 23,5 mln EUR dla wszystkich sześciu beneficjentów, w oparciu o wartość przywozu w 2018 r. – a przedłużenie środków jest uważane za najlepszą gwarancję zaangażowania UE w integrację handlową Bałkanów Zachodnich. Przyczyniłoby się to również do zapewnienia stabilności warunków dostępu do rynku dla podmiotów gospodarczych zarówno w tym regionie, jak i w UE.

Na podstawie oceny przeprowadzonej przez Komisję w następstwie wizyt w regionie wykazano, że środki przynoszą korzyści dużej liczbie drobnych producentów rolnych, a wielu z nich utworzyło silne partnerstwa z przedsiębiorstwami w UE. Jeżeli do dnia 31 grudnia 2020 r. rozporządzenie 1215/2009 nie zostanie przedłużone, Bałkany Zachodnie zostaną tymczasowo pozbawione tego zliberalizowanego dostępu do rynku kluczowych produktów rolnych (owoców i warzyw), które mają podstawowe znaczenie dla tego wrażliwego regionu.

UE zdecydowanie powinna zapobiec powtórzeniu sytuacji z 2010 r., kiedy to przedłużenie nie mogło zostać poddane pod głosowanie w terminie, co doprowadziło do poważnych zakłóceń na rynkach rolnych Bałkanów Zachodnich. Stosowanie z mocą wsteczną odzyskania należności celnych nie powinno być alternatywą, ponieważ jest skomplikowane, wiąże się z dużymi obciążeniami administracyjnymi i może upłynąć wiele miesięcy, zanim podmioty gospodarcze uzyskają zwrot płatności. Zakłócenia ram prawnych nie tylko doprowadziłyby do bezpośrednich strat gospodarczych, lecz również stanowiłyby sygnał w postaci niestabilnych i niepewnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Ponieważ proponowane środki obowiązują już od prawie 20 lat, beneficjenci są bardzo dobrze poinformowani i wiedzą, jak spełnić warunki przewidziane w rozporządzeniu. W proponowanym rozporządzeniu usuwa się również ustępy, które stały się nieaktualne, zastępując je aktualnymi przepisami i usuwając przestarzałe przepisy.

- **Prawa podstawowe**

Art. 2 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 1215/2009 uzależnia uprawnienie do korzystania z preferencji od powstrzymania się przez beneficjentów od angażowania się w poważne i systematyczne naruszenia praw człowieka, w tym podstawowych praw pracowniczych oraz podstawowych zasad demokracji i praworządności.

4. WPLYW NA BUDŻET

Rozporządzenie, którego dotyczy wniosek, nie powoduje dodatkowych kosztów w budżecie UE. W latach 2020–2025 nie będzie dodatkowych strat w dochodach z ceł w odniesieniu do produktów pochodzących od obecnych beneficjentów. Hipotetyczne przychody, które mogły zostać pobrane z dodatkowego nowego przywozu, nie są uważane za utratę wpływów z ceł.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

W kontekście posiedzeń podkomitetów odbywających się w ramach układów o stabilizacji i stowarzyszeniu monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie korzystania z preferencji

dwustronnych są regularnie przedmiotem rozmów dwustronnych z partnerami z Bałkanów Zachodnich.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Nie dotyczy.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Wniosek zawiera trzy zestawy przepisów dotyczących:

- 1) zmiany nazwy dwóch beneficjentów odzwierciedlającej najnowszą uzgodnioną terminologię polegającej na zastąpieniu nazwy „Była Jugosłowiańska Republika Macedonii” słowami „Macedonia Północna” i zastąpieniu „obszaru celnego Kosowa” przez „Kosowo*”, zgodnie z układem o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE. Na tej podstawie wszystkie odniesienia do „krajów” lub „krajów i terytoriów” zastępuje się słowem „strony”.
- 2) Aktualizacja art. 3 w następstwie zmian wprowadzonych do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/1464 z dnia 2 czerwca 2017 r.: z uwagi na fakt, że jednostronne preferencje na rzecz Kosowa zostały włączone do układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Kosowem, który wszedł w życie w dniu 1 kwietnia 2016 r., autonomiczne preferencje handlowe nie dotyczą już żadnych koncesji na rybołówstwo lub handel wołowiną. W celu zapewnienia jasności proponuje się zatem usunięcie wszelkich odniesień do tych dwóch kategorii produktów.
- 3) Przedłużenie stosowania rozporządzenia do dnia 31 grudnia 2025 r.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1215/2009 wprowadzające nadzwyczajne środki handlowe dla krajów i terytoriów uczestniczących lub powiązanych z procesem stabilizacji i stowarzyszenia Unii Europejskiej**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu Rady (WE) nr 1215/2009¹ przewidziano nieograniczony bezcłowy dostęp do rynku Unii dla prawie wszystkich produktów pochodzących ze stron uczestniczących w procesie stabilizacji i stowarzyszenia, dopóki nie zostaną zawarte umowy dwustronne z tymi stronami.
- (2) W dniu 1 kwietnia 2016 r. weszły w życie układy o stabilizacji i stowarzyszeniu z wszystkimi sześcioma stronami – ostatni między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Kosowem*, z drugiej strony.
- (3) Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2017/1464² zmieniono rozporządzenie (WE) nr 1215/2009 w celu zniesienia preferencji dwustronnych przyznanych Kosowu, ale utrzymano jednostronną preferencję przyznaną wszystkim beneficjentom z Bałkanów Zachodnich w formie zawieszenia wszystkich cel na produkty objęte działami 7 i 8 Nomenklatury scalonej oraz ich dostęp do globalnego kontyngentu taryfowego na wino w wysokości 30 000 hl.
- (4) W związku z tymi różnicami w zakresie liberalizacji taryf w ramach systemów umownych, które są stosowane między Unią i wszystkimi uczestnikami procesu stabilizacji i stowarzyszenia, oraz w zakresie preferencji przyznanych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1215/2009, sugeruje się przedłużenie okresu stosowania rozporządzenia (WE) nr 1215/2009 do dnia 31 grudnia 2025 r.

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1215/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. wprowadzające nadzwyczajne środki handlowe dla krajów i terytoriów uczestniczących lub powiązanych z procesem stabilizacji i stowarzyszenia Unii Europejskiej (Dz.U. L 328 z 15.12.2009, s. 1).

* Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

² Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/1464 z dnia 2 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1215/2009 w odniesieniu do koncesji handlowych przyznanych Kosowu* po wejściu w życie Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Kosowem, z drugiej strony.

- (5) Przedłużenie okresu stosowania rozporządzenia (WE) nr 1215/2009 uważa się za najlepszą gwarancję zaangażowania Unii w integrację handlową Bałkanów Zachodnich. Przyczyniłoby się to również do zapewnienia stabilności warunków dostępu do rynku dla podmiotów gospodarczych zarówno w tym regionie, jak i w Unii.
- (6) Należy ponadto zmienić nazwę dwóch beneficjentów, aby odzwierciedlić najnowszą uzgodnioną terminologię.
- (7) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 1215/2009,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (WE) nr 1215/2009 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 1

Uzgodnienia preferencyjne

1. Produkty pochodzące z Albanii, Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry, Kosowa*, Macedonii Północnej i Serbii objęte działami 7 i 8 Nomenklatury scalonej zostają dopuszczone do przywozu na terytorium Unii bez ograniczeń ilościowych lub środków o skutku równoważnym i podlegają zwolnieniu z opłat celnych i opłat o skutku równoważnym.
 2. Produkty pochodzące z Albanii, Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry, Kosowa, Macedonii Północnej i Serbii podlegają w dalszym ciągu, w przypadkach gdy tak wskazano, przepisom niniejszego rozporządzenia. Takie produkty podlegają również wszelkim koncesjom handlowym przewidzianym w niniejszym rozporządzeniu, jeśli są korzystniejsze od przewidzianych w umowach dwustronnych pomiędzy Unią a tymi stronami.”;
- 2) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:
- a) w ust. 1 lit. a), b), c) i d) otrzymują brzmienie:
„a) zgodnością z definicją »produktów pochodzących« ustaloną w tytule II rozdział 1 sekcja 2 podsekcje 4 i 5 rozporządzenia delegowanego Komisji 2015/2446 oraz w tytule II rozdział 2 sekcja 2 podsekcje 10 i 11 rozporządzenia wykonawczego Komisji 2015/2447;
b) wstrzymaniem się stron, o których mowa w art. 1, od wprowadzania nowych cel i opłat o skutku równoważnym oraz nowych ograniczeń ilościowych lub środków o skutku równoważnym odnośnie do przywozu pochodzącego z Unii lub od podnoszenia dotychczasowych poziomów cel lub opłat, bądź od wprowadzania jakichkolwiek innych ograniczeń od dnia 30 września 2000 r.;
c) zaangażowaniem beneficjentów w efektywną współpracę administracyjną z Unią w celu zapobiegania ryzyku nadużyć finansowych oraz

* Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

d) wstrzymaniem się stron, o których mowa w art. 1, od angażowania się w poważne i systematyczne naruszenia praw człowieka, w tym podstawowych praw pracowniczych, a także podstawowych zasad demokracji i praworządności.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„W przypadku nieprzestrzegania przez stronę ust. 1 lit. a), b) lub c) lub ust. 2 Komisja może, za pomocą aktów wykonawczych, zawiesić w całości lub w części, uprawnienie danej strony do korzystania z niniejszego rozporządzenia. Przedmiotowe akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 8 ust. 4.”;

3) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„W odniesieniu do niektórych wyrobów winiarskich, wymienionych w załączniku I i pochodzących od beneficjentów, o których mowa w art. 1, opłaty celne stosowane wobec przywozu do Unii zostają zawieszone na okres, na poziomach i w zakresie kontyngentów taryfowych Unii oraz na warunkach wskazanych dla każdego produktu i każdego pochodzenia określonego w tym załączniku.”;

b) uchyla się ust. 2;

4) uchyla się art. 4;

5) art. 5 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„Kontyngentami taryfowymi, o których mowa w art. 3 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, zarządza Komisja zgodnie z tytułem II, rozdział 1, sekcja 1 rozporządzenia wykonawczego Komisji 2015/2447.”;

6) w art. 7 lit. b) i c) otrzymują brzmienie:

„b) koniecznych korekt w następstwie przyznania preferencji handlowych na mocy innych ustaleń między Unią a stronami, o których mowa w art. 1;

c) zawieszenia w całości lub w części uprawnienia danej strony do korzystania z niniejszego rozporządzenia, jeżeli strona ta nie przestrzega warunków określonych w art. 2 ust. 1 lit. d).”;

7) w art. 10 ust. 1 wprowadza się następujące zmiany:

a) zdanie wprowadzające akapitu pierwszego otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli Komisja stwierdzi, że istnieją wystarczające dowody nadużycia finansowego lub niezapewnienia współpracy administracyjnej zgodnie z wymaganiami weryfikacji dowodów pochodzenia lub że ma miejsce masowy wzrost przywozu do Unii ponad poziom normalnej produkcji i zdolności eksportowych lub nieprzestrzeganie art. 2 ust. 1 lit. a), b) lub c) przez strony, o których mowa w art. 1, może ona wprowadzić środki w celu zawieszenia w całości lub w części porozumień przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu na okres trzech miesięcy, z zastrzeżeniem, że uprzednio.”;

b) w akapicie pierwszym lit. b) i c) otrzymują brzmienie:

„b) wezwie państwa członkowskie do wprowadzenia koniecznych środków zapobiegawczych w celu zabezpieczenia interesów finansowych Unii lub zapewnienia przestrzegania art. 2 ust. 1 przez strony będące beneficjentami;

- 8) c) opublikuje zawiadomienie w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* stwierdzające, że istnieją podstawy do uzasadnionych wątpliwości w odniesieniu do stosowania porozumień preferencyjnych lub przestrzegania art. 2 ust. 1 przez stronę będącą beneficjentem, które mogą prowadzić do odebrania jej prawa do dalszego korzystania z korzyści przyznanych na mocy niniejszego rozporządzenia.”;
- 9) art. 12 akapit drugi otrzymuje brzmienie:
„Niniejsze rozporządzenie obowiązuje do dnia 31 grudnia 2025 r.”;
- 10) załącznik I zastępuje się tekstem znajdującym się w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie siódmego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący